הלכה · משנה תורה · מפרשים · יצחק ירנן · ספר עבודה

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות מעשה הקרבנות

רבי אליקים גאטינייו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות מעשה הקרבנות

רבי אליקים גאטינייו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יצחק-ירנן-על-משנה-תורה-הלכות-מעשה-הקרבנות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה יא 5
פרק ג 5
הלכה יא 5
הלכה יב 5
פרק ד 5
הלכה ט 5
הלכה יא 5
פרק ה 5
הלכה יא 5
הלכה טו 5
הלכה טז 8
פרק ו 8
הלכה כג 8
פרק ח 8
הלכה ו 8
פרק ט 8
הלכה א 8
פרק י 8
הלכה טו 8
הלכה יז 8
הלכה כא 8
פרק יג 8
הלכה ה 8
הלכה יג 8
פרק יד 9
הלכה ה 9
הלכה יג 9
הלכה יד 10
פרק יז 10
הלכה ה 10

פרק יח 11
הלכה ב 11
הלכה ג 11
הלכה יד 11

פרק א

הלכה יא
עיין בספרי תועפות ראם דף נ"ז.

פרק ג

הלכה יא
עיין בספרי הנזכר דף מ"ב ע"א.

הלכה יב
עיין בספרי הנזכר דף מ"ב ע"א.

פרק ד

הלכה ט
עיין בחידושיו להל' גירושין פ"ה ה"ג.

הלכה יא
עיין בספרי תועפות ראם דף ס' ע"א.

פרק ה

הלכה יא
עיין בספרי תועפות ראם דף נ"ח ע"ג וד' ודף ס'.

הלכה טו
פר כו'. עיין להרב מל"מ מ"ש בכונת דברי התוס' דיומא וסיים בפי' דברי התוס' דמגילה ע"פ מה שהגיה ושפתים ישק. ודע שגם בדבריו נפל ט"ס וכן צ"ל דאפילו כהן הדיוט יכול להקריבו וכ"ש מרובה בגדים וכו' יעו"ש והכי פירושו לדעת התוס' פר כהן משיח דכתיב ביה אם הכהן המשיח יחטא והוי דוקא ולא מרובה בגדים דאם חטא אינו מביא אפ"ה בקרבן שהביא הכהן משיח כהן הדיוט יכול להקריבו כמו שריבה בתורת כהנים בפירוש דאף דכתב בתו"כ מרובה בגדים, לאו דוקא, כמ"ש הרב בסמוך אלא פי' הוא כהן הדיוט וכ"ש מרובה בגדים. פר העלם דבר של ציבור דלא קפיד קרא אלא כל שחטאו מביאים קרבן לא יהא כהן הדיוט כשר להקריב והוצרכתי לבארו לפי שראיתי להרב שער יוסף דף ק' ע"ג שלא בא לכונתו ומכל האמור בדברי הרב מל"מ הוא ברור דאף דבפר כהן משיח הוא דמרבה בתו"כ בהקרבתו גם לכהן הדיוט ה"ה בפר העלם דבר של

ציבור דכל הכתוב בפר כהן משיח כתוב בפר העלם דבר של ציבור.

ובזה יובנו כונת התוס' בקידושין דף ל"ו ע"ב ד"ה אי, דכתבו וז"ל ונראה להר"ם דאע"ג דפר העלם דבר מרבינן התם (בתו"כ סדר ויקרא) דעבודתה כשרה אפי' בכהן הדיוט וכו', והכי פירושו דבין פר כהן משיח בין פר העלם דבר של ציבור דשניהם נקראו פר העלם דבר מרבינן התם דעבודתה כשרה משום דס"ל דשניהם אחד. ועיין להרב חידושי הלכות [מהרש"א] שחשב שהוא ש"ס דמגילה ואינו ענין זה לזה יעו"ש, וזה נראה כוונת רש"י בהוריות דף י"א ע"ב בפירוש דמתני' דמגילה כתב וז"ל שמרובה בגדים אינו מביא פר העלם דבר לא משלו ולא משל ציבור אבל מביא כשבה או שעירה כיחיד עכ"ל, ופי' דבריו הוא פר כהן משיח דוקא כי היכי דלא לפלוג אמה שכתב איהו גופיה במגילה יעו"ש וכן ראיתי להרב באר שבע, ואף דלשון ולא משל ציבור אינו מדוקדק דמהיכא תיתי דהמרובה בגדים חטא ויביא משל ציבור אלא כדי נסבא דאלת"ה ותאמר דהוי פר העלם ציבור איך כתב לא משלו, וא"ת מאי חזית דלא משל ציבור הוא כדי נסבא ולא לא משלו, חדא דלא משלו הוא ראשון ובראשון לא שייך לומר כדי, ועוד שהוא היפך מ"ש במגילה, ועוד שסיים אבל מביא כשבה או שעירה כיחיד, ועוד דלא מצינו מי שיפרש כן דאפי' ריב"א דחולק אר"י ביומא מפרש למתני' בשניהם יעו"ש ואם נאמר דרש"י הכא הוא כדעת ריב"א ופר העלם דבר כולל לשניהם בין פר כהן משיח בין פר העלם ציבור ומשום פר כהן משיח נקט לא משלו ומשום פר העלם ציבור נקט ולא משל ציבור, גם זה לא ניתן ליאמר דהיאך מערבם כיון דבחד הוי הבאה וחד הקרבה ואף דהמתני' סתמא מ"מ אין דרך רש"י בכך, ועוד דהתחיל בלשון הבאה דכתב אינו מביא, ועוד דסיים אבל מביא כשבה או שעירה באופן דהאמת כדכתיבנא.

ומזה בין תבין דמ"ש בדף י"ב ע"ב רש"י גופיה פר העלם דבר של ציבור תבת של ציבור הוא ט"ס דראו המדפיסים פר העלם דבר סיימו של ציבור אלא לא גרסינן ליה ופירוש פר העלם לחוד שהוא פר כהן משיח ולא פליג אמה שכתב במגילה, והרב באר שבע נתקשה בזה ולי נראה כדכתיבנא. וראיתי להרב אור יקרות בחי' מגילה שהקשה דברי רש"י אהדדי ממ"ש במגילה דחילק מפר העלם דבר של ציבור לפר כהן משיח ואילו בקידושין דף ל"ו השוום יעו"ש שהניח צ"ע ודבריו תמוהים דבקידושין קאי לענין הקרבה דבזה שניהם שוים דלכתחילה בכהן משיח כמ"ש בתורת כהנים וכדכתיבנא ובמגילה קאי בהבאת דפר כהן משיח אינו מביא כי אם כהן משיח ולא מרובה בגדים ונמצא דעת רש"י כדעת ר"י אמנם דעת ריב"א לכאורה הוא פלא דמה יענה להך תו"כ.

וראיתי במכתב לחכם בני יצחק יצ"ו שהביא מש"ס דפ' החליל דף נ"ו דקאמר על

מתני' דמשמר שזמנו קבוע הוא מקריב את הכל לאתויי פר העלם דבר דמוכח דאף לכתחילה יכול להקריב כהן הדיוט דאי לכתחילה צריך כהן משיח היכי קאמר משמר שזמנו קבוע הוא מקריב והא צריך כהן משיח ולדיעבד א"א לומר דכאן הוא אומר משמר שזמנו קבוע מקריב אלא ודאי דאף כהן הדיוט מקריב אף לכתחילה משא"כ פר כהן משיח דלכתחילה מיהא בעי כהן משיח וזה דלא כש"ס דקידושין דף ל"ו שהבאנו דמוכח דשניהם שוין דלהקרבת שניהם צריך לכתחילה כהן משיח והן סוגיות חלוקות אלו דבריו.

ולענ"ד סוגיא הלזו דש"ס דסוכה דס"ל דבפר כהן משיח לכתחילה בעי כהן משיח ובפר העלם דבר לכתחילה אף כהן הדיוט תמוה היא בעיני דקראי שוין נינהו בפר כהן משיח ופר העלם ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא הכהן המשיח מדם הפר, ועוד אי לכתחילה בפר העלם דבר אפילו כהן הדיוט מהני אמאי כתב רחמנא והביא הכהן המשיח מדם הפר. לכן נראה לענ"ד דלעולם דסברה המשנה שם דשניהם שוין פר כהן משיח ופר העלם ולכתחילה צריך שיקריבם הכהן משיח ואפילו כהן הדיוט אם הקריב כשר ובההיא דאנשי משמר חשיב כדיעבד דכיון דהוי קרבן ציבור הדין הוא דכל בני משמר שוין משא"כ פר כהן משיח דהוי קרבן יחיד שהדין הוא דבעליו מקריבין אותו ואפילו יש לו רשות ליתנו לכל כהן שירצה כמ"ש רבינו פ"ד דכלי המקדש ה"ז ומה תאמר היכי משכחת לכתחילה שיקריב פר העלם דבר של ציבור דלעולם איכא משמרות לא קשה דמשה רבינו ע"ה הוא דחילק המשמרות יעו"ש בתענית דף כ"ז וקרא דמזהיר לכתחילה בכמה מקומות לקודם שיסדר משה רבינו סדר המשמרות וזה הוא אמת ויציב, וזה הוא דעת רבינו שכתב בפ"ד דכלי המקדש הי"ד אין בין כהן משיח וכו' למרובה בגדים אלא פר שמביא הכהן המשיח וכו' אבל לשאר הדברים שוים הם עכ"ל, הרי בפירוש דלהקרבה שיהיה ככהן משיח לכתחילה שוין נינהו וכסברת ר"י שהביאו התוס' וכן היא סברת רש"י וכדכתיבנא וכ"כ הרב משנה למלך שם ומן התימה גדולה מהרב מל"מ דמאחר שכבר כתב בהל' כלי המקדש איך כתב הכא וז"ל ואני מסתפק לפי מ"ש דגם בפר העלם דבר של ציבור בעינן לכתחילה כהן משיח אבל בדיעבד אף כהן הדיוט כשר, היכא דליכא כהן משיח כי אם מרובה בגדים אי צריך לכתחילה המרובה בגדים או דילמא כיון דליכא כהן משיח אין הפרש בין מרובה בגדים לכהן הדיוט ע"כ, והא כיון דכתב בכלי המקדש דחוץ דבהבאת פר כהן משיח דשאני כהן משיח ממרובה בגדים בשאר דברים שוין נינהו א"כ כשם דבפר העלם לכתחילה צריך להקריבו הכהן משיח כן המרובה בגדים לכתחילה צריך להקריבו המרובה בגדים דאל"ה לאו שוין

נינהו אלא המרובה בגדים גרוע דאין צריך להקדימו אף לכתחילה משא"כ כהן משיח דצריך להקדימו לכתחילה וא"כ מה מקום לספק.

הלכה טז
עיין בספרי תועפות ראם דף נ"ט ע"א.

פרק ו

הלכה כג
עין בספרי תועפות ראם דף נ"ב.

פרק ח

הלכה ו
עיין בספרי תועפות ראם דף ס' ע"ג.

פרק ט

הלכה א
בספרי תועפות ראם דף ע"ב ע"א.

פרק י

הלכה טו
בספרי תועפות ראם דף ס"ב.

הלכה יז
בספרי תועפות ראם שם.

הלכה כא
בספרי תועפות ראם דף ס"ג.

פרק יג

הלכה ה
בספרי תועפות ראם דף נ"ז ונ"ח.

הלכה יג
בספרי תועפות ראם דף נ"ט.

פרק יד

הלכה ה

עיין מה שהקשה המל"מ להתוס' בחולין והצריך עיון. ויותר הו"ל להקשות מברייתא ערוכה במגילה דף ח' ומייתי לה מקרא דונרצה לו דאינו יוצא ידי נדרו עד שיוקרב יעו"ש, ולענ"ד נראה דיש לחלק בין כשניתן ביד הכהן לכשמקריבו הכהן ונפסל או נאבד מיד הכהן והוא דאה"נ דכשהקריבו בפיסול או נאבד אינו יוצא מידי נדרו ברם אי הקריבו כדינו למפרע בשעה שנתנו ביד הכהן יצא ידי נדרו ונפק"מ דאי אחר שנתנו לכהן רצה לישאל על נדרו אינו יכול דהא קיימו כיון שהוא ביד כהן אבל אי לא מיקרי שקיים נדרו יכול לישאל על נדרו ודו"ק. אבל קשה לתלמידי ר"י שיטה כתב יד לר"ה בפ"ק כתבו דכל שלא מסרו לגזבר חייב באחריותו עד ק' פעמים ואם מסרו ליד הגזבר שוב אינו משלם.

הלכה יג

אחד נדרים ונדבות וכו'. כתב המל"מ וז"ל לא מצאתי מקום דין זה שיהיה כאילו עשה ופשטיה דקרא לא מיירי אלא במידי דהקרבה וכו' עכ"ל. ולענ"ד יראה דכיון דבין עשה ובין לא תעשה דצדקה כמו שהוא בש"ס שם בפירוש כולהו בעניינא דקרבנות כתיבי נמצא דשוינהו רחמנא צדקות ושאר עניינים לקרבנות א"כ מה קרבנות עובר בעשה אחר רגל ראשון ולא קודם גם צדקה כן וכל זה בין אחר רגל ראשון דעובר בעשה ואחר שלשה בבל תאחר היינו היכא דלא קיימי עניים אבל אי קיימי עניים לאלתר וכשיטת התוס' דף ד' ד"ה צדקות וכשם דלבל תאחר מחלקינן הכי ודאי ה"ה לעשה כן הוא וזה דעת רבינו ואיירי בדלא קיימי עניים ודינא דרבא דמחייב לאלתר בדקיימי עניים פסקו ברפ"ח דהל' מתנות עניים. אבל קשה שם דכתב דעובר בבל תאחר לחוד ולא כתב דעובר גם בעשה דמוצא שפתיך תשמור וראיה לדברי תמצא בדברי הרשב"א דהסכים לפרש הפירוש דסתרו התוס' יעו"ש שמתוך דבריו מתברר מאי דכתיבנא לתרץ תמיהת הרב מל"מ ז"ל.

עברו עליו שלשה רגלים וכו'. וכתב רבינו בס' המצוות מצות עשה פ"ג וז"ל היא שציונו להביא כל הקרבנות ברגל ראשון עד סוף הלשון, וכונתו בקיצור שברגל ראשון עובר בעשה וכדאיתא בסיפרי בפירוש ולעבור בבל תאחר עד שיעברו שלשה רגלים כסדרן וכר' שמעון דריש ר"ה דף ד' והיינו טעמא דפוסק הכי כיון דהסיפרי מסייע לרבנן דלרגל ראשון עובר בעשה נקיט כוותייהו ופוסק דלבל תאחר דוקא כסדרן כיון דסתם מתני' כוותיה אף דהמתני' היא גם דאינו עובר עד שיהא כסדרן כר"ש דס"ל הכי דגם עשה אינו עובר מ"מ נקוט מיהא פלגא כיון דרבנן והסיפרי סברי דלעשה ברגל ראשון ואינו עובר בבל תאחר עד שיעברו שלשה רגלים כסדרן. ומנא אמינא לה דלבל תאחר ס"ל

שלשה רגלים כסדרן ממ"ש שלשה רגלים כל השנה כולה ומה הלשון אומרת כל השנה כולה ודאי דכוונתו להכי וא"כ מ"ש כאן בס' היד עד שיעברו עליו רגלי השנה כולה ודאי הכי פירושו שיעברו שלשה רגלים כסדרן נמצא דבמקצת פסק כסתם מתני' וכר"ש דהיינו לבל תאחר ולענין עשה נייד ממתני' ור"ש ופוסק כהסיפרי. ומ"ש רבינו בפי' המשנה דריש מס' ראש השנה עיי"ש שדבריו מגומגמים דהתחיל בבל תאחר וסיים בעשה ומ"מ כונתו דאין הלכה כר"ש וכמתני' דאף בעשה אינו עובר עד שיעבור שלשה רגלים כסדרן אלא ברגל ראשון עובר בעשה ומ"מ לבל תאחר צריך שלשה רגלים כסדרן זה דעתי בכונת רבינו. ברם מרן ז"ל אין דעתו כן שכתב ואע"ג דסתם מתני' התם כר"ש לא חש לה רבינו דת"ק דברייתא פליג ור' מאיר ור' אליעזר בן יעקב ורבים נינהו נמצא דהבין דבלא תעשה עובר לדעת רבינו אף בשלשה שלא כסדרן וכבר הכרחנו מדברי רבינו להיפך וכדכתיבנא, ושוב זכיתי ומצאתי כדברי לרבינו בס' המצוות לא תעשה קנ"ה שכתב בפירוש עד שיעברו שלשה רגלים כסדרן וכ"כ גם במצוה קנ"ז. גם מ"ש מר"מ וראב"י לא זכיתי להבינו דהן אמת דר"מ וראב"י חולקין עם ר"ש גם ר"מ וראב"י חולקין עם ת"ק דברייתא. גם מ"ש מהר"י קורקוס דהאי סתמא לא אתא לאשמועינן אלא דהוי ר"ה לרגלים וכו' לא הבינותי דסתמא קתני לרגלים ולמלכים וכמה דוכתי תני תנא ב' דברים בסתמא וכולהו סתמי נינהו, ויותר נראה כונת רבינו כאן ובס' המצוות ואף שאינו מכוין עם מ"ש בפי' המשנה אין קפידא כמו שמצינו בכמה דוכתי, והוא זה דס"ל דכשאמר בש"ס מתני' כר"ש היינו לבל תאחר דזו היא דעת ר"ש ג"כ דלבל תאחר צריך שלשה רגלים כסדרן אבל לעשה ודאי ברגל ראשון עובר וה"ק בש"ס ורבנן הוא לעשה והאי רבנן הוא ר"ש ג"כ נמצא פסק רבינו כר"ש וכסתמא דמתני' דס"ל דלעשה ברגל אחד ולבל תאחר בשלשה רגלים כסדרן ושוב אחר זמן רב כמו עשרים שנה ראיתי לה"ה בעל שער אפרים סי' ל"ב שכתב כדברי ממש ולא ימלט מדבר חידוש משלי.

הלכה יד

עיין בחידושיי הל' חגיגה פ"א ה"א.

פרק יז

הלכה ה

עיין בספרי תועפות ראם דף נ"ז ע"ב.

פרק יח

הלכה ב
עיין בספרי תועפות ראם דף ע"ד ע"א.

הלכה ג
עיין בספרי תועפות ראם דף ע"ד ע"א.

הלכה יד
עיין מ"ש הלח"מ ומ"ש בחידושיי ר"פ ח' מהל' לולב ובספרי תועפות ראם דף נ"ב.